

CD JAZZ

Nieuwe golf van toen
Kerecki kwartet

De jaren 1960 waren bijzonder. De oorlogsgeneratie, jarenlang kort gehouden, kon eindelijk armen en benen strekken, zelfs letterlijk in de twist (tegenwringen in het Engels), waarin boven- en onderlichaam in tegengestelde richting bewogen. Ook in de film veranderde veel. Die frisse wind in filmeland was de zogeheten *nouvelle vague*, een term die overigens op hetzelfde ogenblik ook in andere kunsten opduikt.

De new wave in de jazz en de bossa nova (met de onvergetelijke Astrud Gilberto) grossierden al evenzeer als de meeste *nouvelle-vague* films in het op afstand houden van de grote emoties. Het is dus een prima idee van de Franse bassist Stéphane Kerecki om, samen met sopraansaxofonist Emile Parisien, de gedreven pianist John Taylor en de gevoelvolle drummer, Patrice Moreau, een hommage te brengen aan deze korte, maar betekenisvolle *Wende* in de geschiedenis van de Franse film.

Een fijne vondst op de keurige cd is ook het tweevoudige vocale

optreden van Jeanne Added. Zij zingt, helemaal in stijl, als een coole, ietwat nuffige Parisienne zowel *la Chanson de Maxence* als *Je ne t'ai dit que je t'aimerais toujours*, waarmee ze de avances van Jean-Paul Belmondo zowel afblokt als opwekt.

Wie een letterlijke herhaling van de filmmuziek van toen wenst, is eraan voor de moeite en kan beter de soundtracks van de films opsporen. Deze cd is immers echt een hommage, die inspeelt op de sfeer van de tijd en vertrekt van belangrijke songs of muziekstukken uit de films.

De cd werd dit jaar in mei uitgebracht en stond menige keer op het programma van de groep tijdens de zomerse jazzconcerten in Frankrijk. Pijnlijk is wel dat pianist John Taylor (72) op 17 juli van dit jaar in volle concertuitvoering aan een hartaanval bezweek. Decennialang was hij op tal van concertpodia te bewonderen en ECM blikte zijn subtiel klavierspel in.

Hoewel Stéphane Kerecki zijn medespelers veel vrijheid gunt – iets anders zou niet passen bij het non-conformisme van de *nouvelle vague* – voel je toch aan hoe helderheid in de expressie en zuiverheid in het uitwerken van melodische lijnen hoog in het vaandel staan geschreven. (JC)

Stéphane Kerecki Quartet, met vocals door Jeanne Added, *Nouvelle Vague*, Outnote Records (distributie Outhere Music), OTN021, 23,00 euro.

CD OPERA

In handen van Turken
W. A. Mozart

Een topcast brengt een nieuwe opname uit van Mozarts *Die Entführung aus dem Serail* (KV 384). René Jacobs dirigeert, de Akademie für Alte Musik Berlin en het RIAS Kammerchor spelen. De *Entführung* dateert uit 1782, was een bestelling van niemand minder dan keizer-koster Jozef II en geldt als de eerste Duitstalige opera. Voor Mozart, toen net ontslagen bij de aartsbisschop van Salzburg, was de verwezenlijking van de opera een opsteker. Het werk bleef nog decennialang gelden als een voorbeeld.

Eigenlijk is het geen echte opera in de huidige betekenis van het woord, maar een zangspel (in het Duits *Singspiel*). De belangrijke rol van Bassa Selim is bijvoorbeeld een spreekstem. Het verhaal is veeleer bizar en kan slechts begrepen worden door de anti-Turkse stemming in het Oostenrijk van toen.

Konstanze wordt op zee ontvoerd door Ottomaanse piraten en op de slavenmarkt verkocht. Een tot de islam bekeerde Spanjaard, de pasja Selim, koopt haar evenals haar kamermeisje en sluit beiden op in zijn harem. Belmonte en zijn knecht zullen hen bevrijden, maar het gezelschap ontsnapt nipt aan executie. Mozart neemt de Ottomaanse militaire muziek over. (EDS)

Wolfgang Amadeus Mozart, *Die Entführung aus dem Serail*, RIAS Kammerchor en Akademie für Alte Musik Berlin onder leiding van René Jacobs, HMC902214.15, 33 euro.

BOEK CULINAIR

De bril van kok
Everaert & De Bruyn

Uitgangspunt van *Melting Pot* is de diversiteit aan internationale culinaire talenten die hun vak in België uitoefenen. Betrokkenen, zowel chefs als cocktailshakers en bierbrouwers, doen ieder hun verhaal en leggen daarbij hun visie op voedsel uit. Het is leuk om weten of de chef eenvoudige, pure gerechten maakt of liever streeft naar experimentele nieuwigheden.

De bevolgen verhalen van mensen die gepassioneerd zijn door eten of drinken doen zin krijgen om er zelf op uit te trekken en de restaurants in te duiken. Iedere kok lijst na zijn verhaal enkele lievelingsadressen op en geeft een korte beschrijving. Het boek verzamelt zo meer dan 250 eetgelegenheden, ideaal dus voor de levensgenieter. Ook kosmopolieten komen aan hun trekken, want bij de adresjes zijn er heel wat internationale eethuizen.

Hoe divers en verschillend de concepten en kookstijlen ook zijn, in de talrijke verhalen is één rode draad onmiskenbaar aanwezig: de horeca is een harde stiel en slechts door hard werken en veel doorzettingsvermogen kom je aan de top. En liefst na een helse stage waarin je veel bijleert. Van de twintig verhalen in dit boek zijn er echter slechts vier van vrouwen.

Melting Pot geeft een interessante kijk op de diverse buitenlandse invloeden en hoe interna-

tionale *foodies* daarmee omgaan. Vooroordelen sneuvelen, maar ook over onze eigen Belgische identiteit kom je veel te weten door de bril van de 'buitenlandse' chefs. Een rijk scala aan persoonlijkheden en levensverhalen levert een interessante invalshoek in de veelheid aan boeken of programma's over koken. Al wie een beetje geïnteresseerd is in eten en koken, zal plezier beleven aan *Melting Pot*. (AD)

Guido Everaert & Karin De Bruyn, *Melting Pot. De wereld kookt in België*, Luster, Antwerpen, 2015, 200 blz., 19,95 euro, ISBN 978 94 6058 148 9.

BOEK ERFGOED

Feesten en spelen
De Jong & Vons

Wie was Sint-Maarten? Wat is een roe? Hoe vieren hindoes nieuwjaar? In het *Winterfeestenboek* krijg je boeiende achtergrondinformatie bij de zes feesten die in de winter plaatsvinden: Sint-Maarten, Sinterklaas, advent, kerst, oud en

nieuw en Driekoningen. Op een speelse manier kun je zo samen met de kinderen de feesten betekenis geven.

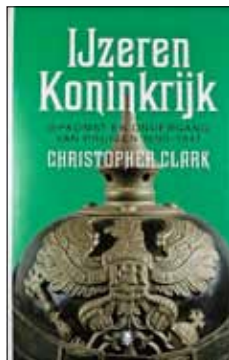
De auteurs trachten de betekenis van al die feesten nieuw leven in te blazen, omdat ze betreuren dat hun zeggingskracht verdwijnt. Leer opnieuw de symboliek van sommige gebruiken of de legendes over de heilige Nikolaas kennen. Het boek besteedt veel aandacht aan de religieuze wortels van de winterfeesten.

Voor wie het liever wat speelser aanpakt, zit het boek ook vol doe-tips en ideeën om te knutselen. Haken, schilderen, taart bakken of gezelschapsspelletjes – ieder kind zal zich naar hartenlust kunnen uitleven. En daarmee heb je ook meteen je versiering voor de feestdagen in huis.

Opgepast evenwel, vanwege de Nederlandse auteurs zijn sommige tradities of verwijzingen een tikje anders dan wat Vlamingen gewend zijn. Dat wordt echter goedge maakt door een rubriek te wijden aan de vele Mariabeeldjes die in Antwerpen aan huizen hangen. Zelfs Lange Wapper wordt niet vergeten. (AD)

Saskia De Jong & Wybo Vons, *Het winterfeestenboek. Van Sint-Maarten tot Driekoningen*, Forte, Baarn, 2015, 160 blz., 14,95 euro, ISBN 978 90 7995 626 5.

BOEK GESCHIEDENIS

Land van onheil?
Christopher Clark

Kwisvraag voor gevorderden: waarom speelt *die Mannschaft*, de Duitse nationale voetbalploeg, in zwart-witte truitjes? Antwoord: dat zijn de nationale kleuren van Pruisen, het Centraal-Europese koninkrijk dat vanaf de achttiende eeuw een Europese mogendheid werd en in 1870 de Duitse eenmaking bewerkte. In Limburg is *Pruus* nog altijd synoniem voor Duitser. Pruisen bestaat echter niet meer. De geallieerde bezetters ontmantelden in 1947 de hele staatsstructuur.

Pruisen werd na de nederlaag van de nazi's beschouwd als de

oorzaak van alle onheil dat Europa na 1914 was overkomen: de Pruisische territoriumdrift, het antidemocratische karakter en vooral de militaire cultuur van het voormalige koninkrijk dat ook na de val van keizer Wilhelm II was blijven voortbestaan. Pruisen was een zeer uitgestrekt gebied geworden dat na 1815 ook het Rijnland omvatte, een bij uitstek katholieke regio.

Sir Christopher Clark is *Regius Professor of History* in Cambridge en werd in 2012 wereldwijd bekend met zijn *The Sleepwalkers. How Europe Went to War in 1914*, vertaald als *Slaapwandelaars*, waarin hij op meesterlijke wijze aantoonde hoe de Europese landen met z'n allen richting oorlog trokken. In 2007 had hij reeds in achthonderd bladzijden de noodlottige geschiedenis van Pruisen uit de doeken gedaan.

Het is een verhaal van een humanistische staat die een efficiënt overheidsapparaat voortbracht en een onkreukbare ambtenarij, het toonmodel van een protestantse natie. Interessant in het geheel is het hoofdstuk over de *Kulturkampf* die kanselier Bismarck van 1872 tot 1878 voerde tegen de katholieken. Hij liet honderden priesters en poli-

tiek geëngageerde leken gevangen nemen of uitwijzen. Bismarck was overtuigd dat zij ontrouw waren aan de Pruisische staat. Uiteindelijk mislukte de campagne volledig, omdat ze zich tegen de religie in het algemeen begon te keren. Dat was echter allerminst de bedoeling van de vrome protestantse kanselier.

De Pruisische erfenis, zowel de militaire als het systeem van landjonkers, speelde een grote rol in de machtsovername door de nazi's in 1933, maar het is fout, benadrukt Clark, Pruisen gelijk te stellen met het naziregime. De geschiedenis heeft haar rechten en kent vele nuances. (EDS)

Christopher Clark, *Ijzeren Koninkrijk. Opkomst en ondergang van Pruisen, 1600-1947*, De Bezige Bij, Amsterdam, 846 blz., 59,90 euro, ISBN 978 90 8542 635 6.